

Jaarplan Bureau Inspectieraad 2022

Datum 9 november 2021
Status Definitief

Inhoud

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Algemeen secretariaat	3
3. Toezichtbeleid	4
Kinderopvangtoeslagen	4
Uitwerking centrale thema's uit de brieven van de IR	4
4. Programma Innovatie Toezicht	5
Maatschappelijke dialoog	5
Nieuwe technieken	5
Professionalisering	6
5. Academie voor Toezicht	6
Trajecten/activiteiten in 2022	7
6. Kennis & Wetenschap	8
7. Communicatie	9
Bijlage: overzicht portefeuillehouders	10
Portefeuillehouders	10
Werkgroepen	10
Dagelijks Bestuur	10

1. Inleiding

Bureau Inspectieraad (BIR) ondersteunt de Inspectieraad (IR) bij het realiseren van diens ambities en het bundelen van de krachten. BIR zet daarvoor in op het stimuleren van interactie van toezichthouders met elkaar en met de buitenwereld: op leren, onderzoek en kennisontwikkeling; op professionalisering en op bijdragen aan de ontwikkeling van innovatieve methoden en technieken van toezicht. In dit werkplan 2022 bouwen we voort op de activiteiten van 2021 en leggen we nieuwe accenten. Daarbij willen we relevante actuele ontwikkelingen zoals de kinderopvangtoeslagaffaire een plaats geven in de plannen. Ook het aanstaande regeerakkoord zal hierin worden meegenomen. Het plan is niet uitputtend: gedurende het jaar kunnen nieuwe ontwikkelingen aanleiding zijn om bepaalde activiteiten te intensiveren of juist te verminderen.

2. Algemeen secretariaat

Voor het jaar 2022 staan de gezamenlijke rijksinspecties weer nieuwe uitdagingen te wachten om de functie en rol van toezicht binnen de rijksoverheid te waarborgen. Samen staan de inspecties voor het instituut rijkstoezicht. Vanuit die gedachte willen de leden van de IR verder werken aan versterking van hun positie, kwaliteit en innovatie. Het faciliteren hiervan is de belangrijkste taak van het algemeen secretariaat. In 2022 omvat dit in elk geval:

- actualisatie van de samenwerkingsovereenkomst die de grondslag vormt voor de IR;
- het plannen en voorbereiden van de maandelijkse IR-vergaderingen met daarin aandacht voor actuele onderwerpen in een thematische verdieping;
- het plannen en voorbereiden van de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur;
- het organiseren van gesprekken met belangrijke sparringpartners zoals de markttoezichthouders, de Hoge Colleges van Staat, de WRR, de OVV en de Raad voor Accreditatie.
- het betrekken van de secretarissen-generaal die binnen het SGO de portefeuille toezicht behartigen, bij actuele vraagstukken en uitdagingen rond toezicht;
- het stimuleren van de ontmoeting op (en tussen) verschillende lagen binnen de inspecties en andere toezichthouders door het organiseren van het Toezichtfestival 2022, aandacht voor het 15-jarig bestaan van de IR, en andere evenementen.

3. Toezichtbeleid

Het ministerie van BZK draagt beleidsverantwoordelijkheid voor de organisatie en onderlinge positionering van overheidsorganisaties. Als bijdrage aan de beleidsontwikkeling op dit terrein formuleert de Inspectieraad voorstellen voor de positionering en ontwikkeling van de rijksinspecties. Verder dragen de inspecties bij aan de beleidsontwikkeling over grote maatschappelijke kwesties. In 2022 willen we bijzondere aandacht besteden aan de kinderopvangtoeslagaffaire. In de loop van het jaar kunnen andere thema's worden toegevoegd. Belangrijk criterium is de (inspectie-overstijgende) bijdrage die (de gezamenlijke) inspecties kunnen leveren aan de aanpak van grote problemen, zoals maatschappelijke polarisatie, klimaatverandering, kansen(on)gelijkheid en het toekomstperspectief van de jongere generaties. Het kan ook gaan over thema's binnen de overheidsorganisatie: tekorten aan deskundig personeel, achterstanden in digitale toerusting, organisatie van tegenspraak en de rol van inspecties daarbij) en in de relatie tussen overheid en samenleving (maatwerk, overbruggen van de 'kloof' tussen burger en overheid.

Kinderopvangtoeslagen

Het rapport van de parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag (POK) heeft impact op grote delen van de overheid, inclusief de inspecties. BIR monitort de ontwikkelingen binnen en buiten de rijksdienst en streeft ernaar tijdig signalen af te geven aan de Inspectieraad. We nemen ons voor in het eerste kwartaal van 2022 met de inspecties gesprekken te voeren over het belang van de POK voor het werk van de inspecties. Daaruit voortvloeiende inzichten zullen we breder delen, met beleidsmakers en afhankelijk van de boodschap ook met de politiek.

Uitwerking centrale thema's uit de brieven van de IR

De Inspectieraad heeft in 2020 in twee brieven aan de staatssecretaris laten weten welke stappen voor de rijksinspecties belangrijk zijn om hun onafhankelijke rol goed te kunnen spelen. Centraal daarin staat het pleidooi voor een nieuwe Wet op de rijksinspecties. Inmiddels is het eindrapport van de evaluatie van de positie van 'organisaties op afstand van de minister' gereed. Het deelrapport over de positie van de rijksinspecties is al in december 2020 naar de Tweede Kamer gestuurd. De IR zal in 2022 op basis van de uitkomsten van deze evaluaties én de daaropvolgende kabinetsreactie wederom zijn positie bepalen en naar buiten treden.

Ondertussen ontwikkelen drie werkgroepen van de Inspectieraad het gedachtegoed verder:

- **de IR-werkgroep Governance** werkt de uitgangspunten voor de gewenste governance-relatie met het beleidsdepartement uit in een handreiking voor inspecties; de handreiking dient tevens voor het gesprek met (de staatssecretaris van) het ministerie van BZK;
- **de IR-werkgroep Publiek Vertrouwen** ontplooit activiteiten die erop gericht zijn het publiek vertrouwen in de rijksinspecties te versterken door breed de dialoog aan te gaan met stakeholders en de samenleving;
- **de IR-werkgroep Kwaliteitsborging** richt zich op de ontwikkeling van een eigen methodiek voor 'peer reviews': een vorm van kwaliteitsborging door onderlinge uitwisseling en beoordeling van staande praktijken en nieuwe ontwikkelingen binnen de inspecties.

4. Programma Innovatie Toezicht

Het Programma Innovatie Toezicht beoogt vernieuwingen in het toezicht te faciliteren en te stimuleren. We onderscheiden drie programmaliijnen: de maatschappelijke dialoog, nieuwe technieken en professionalisering.

Maatschappelijke dialoog

In de programmaliijn maatschappelijke dialoog worden nieuwe methoden ontwikkeld om het gesprek tussen inspecties en de samenleving te faciliteren en te stimuleren. Contacten van inspecties met de samenleving leveren betere inzichten op voor het toezicht, en dragen bij aan draagvlak en publiek vertrouwen. Een rondvraag leert dat de inspecties zelf al op verschillende manieren invulling geven aan het aangaan van de maatschappelijke dialoog. In 2022 willen we samen met de inspecties doorgaan om de best practices hieruit te delen en verder te verkennen. Ook organiseren we gesprekken met externe experts om te inspireren en om individuele inspecties een stapje verder te brengen in het toepassen van de maatschappelijke dialoog zoals dat het beste past bij hun eigen organisatie. Dit doen we in samenwerking met Bureau &Maes. Daarnaast gaan we door met het organiseren van een serie podcast-gesprekken met en tussen vooraanstaande personen binnen en in de omgeving van het rijkstoezicht over de toekomst van het toezicht.

Nieuwe technieken

De IR-werkgroep Digitalisering ontwikkelt activiteiten die bijdragen aan een verantwoorde inzet van digitalisering en technologische vernieuwing door de rijksinspecties. Ook de daaraan gerelateerde

sociale vernieuwing krijgt aandacht. BIR onderhoudt en faciliteert de werkgroepen AI en Cybersecurity en overleggen die concrete producten voorbereiden, zoals:

- een gemeenschappelijke basis voor een toetsingskader toezicht op AI en een gemeenschappelijk kader verantwoord gebruik van data en AI
- een basis voor toezicht en cybersecurity
- een generieke techniek voor het binnenhalen en opwerken van omgevingssignalen uit sociale media.

Ook verkent BIR met inspecties de samenwerking en uitwisseling bij het vergroten van het databewustzijn in de eigen organisaties.

Professionalisering

Het doel van de lijn professionalisering is te inventariseren wat relevante en urgente thema's in de maatschappij en het toezicht betekenen voor de kwaliteit van het toezicht en het vak van inspecteur. Op basis daarvan ondersteunt BIR met gerichte interventies de inspecties om zelf hun professionalisering te ontwikkelen en te bestendigen in opeenvolgende stappen: ontwerpen, ontwikkelen, uitvoeren, evalueren, implementeren/overdragen (naar inspecties). Voor 2022 betekent dit het volgende:

- BIR draagt succesvol ontwikkelde producten zoals de methode *Kritische Beroepssituaties* en de instrumenten uit het project *Aandacht voor wat Werkt* over aan de inspecties en de Academie voor Toezicht om te benutten als onderdeel in een leertraject.
- BIR gaat een netwerk van deskundigen/contactpersonen voor professionalisering per inspectie opzetten en onderhouden met het oog op de uitwisseling van kennis tussen inspecties en neemt daarbij nieuwe vragen over professionaliteit (ambtelijk vakmanschap, nieuw leiderschap, kwaliteit, samenwerken in de keten beleid – uitvoering – toezicht) mee. BIR ziet toe op de relatie tussen dit netwerk en de IR-werkgroep kwaliteitsborging.
- BIR gaat participeren in een netwerk dat zich bezig houdt met *Goed werk/ambtelijk vakmanschap*. Andere deelnemers zijn o.a. LNV, BZK, RVO en RWS.

5. Academie voor Toezicht

De Academie van Toezicht (AvT) heeft als missie om dé denk- en doeplek te zijn voor (innovatie van) toezicht op rijksniveau. De AvT draagt bij aan ontwikkeling van het toezichtvak door het organiseren van opleiding (leertrajecten), ontmoeting en

onderzoek/ontwikkeling. We zetten hierbij in op twee stromen: het individuele leren en het organisatieleren. Het individuele leren bevordert de individuele bekwaamheid van de inspecteur of inspectiemedewerker. Het organisatieleren bevordert de collectieve bekwaamheid; kennis en kunde worden gezamenlijk zo ingezet dat de (inspectie)organisatie optimaal kan presteren, in een zich herhalend proces. Om steeds actueel te zijn, wil de AvT kruisbestuiving realiseren tussen haar leeractiviteiten en de andere activiteiten van BIR, zoals het Programma Innovatie Toezicht (PIT), Kennis & Wetenschap (K&W) en de inhoudelijke werkgroepen rond toezichtbeleid.

In 2022 willen we het goede behouden en inspelen op de actualiteit. Zo willen we de bevindingen van het POK-rapport en het WaU-traject (Werk aan Uitvoering) nadrukkelijk meenemen in onze trajecten. Concreet hebben we het over *dilemma-training, het zijn van ambtenaar* en wat dat betekent voor vakmanschap (in alle trajecten), en het bespreken van de *menselijke maat*.

Trajecten/activiteiten in 2022

- We gaan verder met het uitvoeren van het Leertraject Startende Inspecteurs, LSI. De deelnemers aan de trajecten zijn net als in voorgaande jaren afkomstig van verschillende inspecties. Die diversiteit is één van de belangrijkste uitgangspunten van het traject. Gezien de capaciteit van BIR maximeren we het aantal uitvoeringen op 11. Ervaring in de afgelopen jaren heeft geleerd dat dat aantal haalbaar is met behoud van kwaliteit. Ontwikkelkosten van het traject worden door BIR gefinancierd, uitvoeringskosten worden doorberekend aan de deelnemers.
- We continueren het Leertraject Strategisch Toezicht (LST). We ronden in 2022 de 5^e editie af en evalueren de aanpassingen in het leertraject en de samenwerking met SIOO.
- In 2022 starten we met het Programma voor Top Toezichthouders (PTT) dat naar verwachting in 2023 zal doorlopen.
- We ontwikkelen en starten het nieuwe Leertraject Verdieping Inspecteurs (LVI). Die verdieping kan op verschillende aspecten betrekking hebben. In de eerste editie kijken we vooral naar gevorderde gesprekstechnieken.
- We sluiten aan bij de ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en databewustzijn en verwerken die zo goed als mogelijk in onze trajecten.
- We ontwikkelen de kennismakings- en keuzemodules voor het opleidingsprogramma voor Rijkstrainees en voeren die uit.

- We stemmen onze opleidingen af met de opleidingen van de separate inspecties. We beleggen daartoe overleggen met hoofden opleiding van de inspecties.
- We houden contact met andere partners, zoals de ABD-Academie en NSOB om strategische allianties te kunnen sluiten.

We zetten ons ook in 2022 in om de kwaliteit van de AvT onverminderd hoog te houden. We hanteren daarbij de kwaliteitscirkel: ontwerpen, ontwikkelen, uitvoeren, evalueren, bijstellen. We maken daarbij gebruik van de kennis van ontwikkelgroepen en we evalueren 360-graden, d.w.z. onder alle betrokken personen. Verder besteden we aandacht aan onze docenten, zowel op individueel niveau (opleiding, observaties en gesprekken) als op collectief niveau (docentendagen). BIR ondersteunt netwerken van inspectiemedewerkers die eerder een leergang hebben gevolgd, en die die ervaring willen doortrekken naar thema's uit de eigen beroepspraktijk.

6. Kennis & Wetenschap

Een goede toezichtkennisfunctie is onmisbaar voor goed toezicht. In 2022 maken we een jaarbeeld van de ontwikkelingen op kennisgebied in 2021, daarin benoemen we de hoogtepunten voor de actuele toezicht- en toezichtbeleidsontwikkeling. Op basis daarvan en aan de hand van actuele ontwikkelingen organiseren we regelmatig bijeenkomsten zoals kennisoverleggen, reflectiebijeenkomsten, webinars e.d. Dat doen we in samenwerking met onze interne (inspecties) en externe stakeholders (markttoezichthouders, kennisinstellingen en koepelorganisaties zoals Vide etc.) en uiteraard met (wetenschappelijk) onderzoekers en anderen met relevante kennis.

Het netwerk.publiektoezicht.nl en het kennisknooppunt worden steeds beter gevonden en benut. In 2022 gaan we – mede op basis van het gebruikersonderzoek - kijken welke aanpassingen de functie van het netwerk nog verder kunnen versterken.

In lijn met de door de IR omarmde Wetenschapsagenda Toezicht draagt BIR actief bij aan de daarin geformuleerde ambitie om een interdisciplinaire *community of science* rondom toezicht te creëren en een eigenstandige wetenschappelijke toezichtsdiscipline.

Centraal onderdeel van die ambities is het programma Vernieuwing van Toezicht. In de periode 2021-2026 zullen drie consortia van onderzoekers en toezichthouders onder die vlag op verschillende thema's en onderwerpen onderzoek doen. Het BIR coördineert dit programma samen met subsidieverlener NWO.

- De eerst helft van 2022 zal in het teken staan van het vormgeven van het Kennisbenuttingsproject; hoe gaan de consortia hun opgedane kennis ontsluiten en verspreiden onder en met de toezichthouders?
- We brengen de gezamenlijke (wetenschappelijke) kennisontwikkeling in bij de leertrajecten van de Academie voor Toezicht, de projecten van het Programma Innovatie Toezicht en in de werklijnen binnen de beleidsontwikkeling door het BIR.

7. Communicatie

Communicatie draagt op verschillende manieren wezenlijk bij aan de ambities van de Inspectieraad:

- Met externe communicatie maken we ambities, processen en resultaten zichtbaar voor de buitenwereld.
 - Via eigen kanalen: de website, social media en een digitale nieuwsbrief (minimaal 4x per jaar).
 - Via externe kanalen zoals dagbladen en ToeZine.
- Samen met overige BIR-collega's geven we verder vorm en inhoud aan het relatie- en stakeholdermanagement/community management.
 - Door de interactie op het Netwerk Publiek Toezicht actief te stimuleren met een periodieke nieuwsbrief.
 - Door te onderzoeken of en zo ja hoe netwerken van (B)IR met elkaar samenhangen, welke een impuls kunnen gebruiken, hierin te adviseren en stimuleren en waar gewenst te ondersteunen in de uitvoering van initiatieven.
- We richten ons op verdere professionalisering van het vak communicatie met daarbij extra aandacht voor het belang van focus op de samenleving.
 - Binnen BIR zelf door medewerkers te adviseren en zo bewustzijn van kansen en risico's te vergroten.
 - Binnen het netwerk van de hoofden communicatie door:
 - onderlinge kennisuitwisseling en periodieke ontmoetingen (4x per jaar)
 - het organiseren van een communicatiejaarontmoeting voor de communicatieprofessionals bij de inspecties (juni 2022).

Bijlage: overzicht portefeuillehouders

De leden van de Inspectieraad zijn direct betrokken bij lopende activiteiten in de vorm van portefeuillehoudersschappen en deelname aan werkgroepen. Eind 2021 ziet de actuele verdeling er als volgt uit:

Portefeuillehouders

- Academie voor Toezicht: Henk Korvinus
- Professionalisering: Annemiek van Bolhuis en Alida Oppers
- Doe-coalitie Certificering: Theodor Kockelkoren en Jan van den Bos
- Doe-coalitie CE-markering: Nanette van Schelven en Angeline van Dijk

Werkgroepen

- Wetenschapsagenda Toezicht stuurgroep: Theodor Kockelkoren, Barbara Siregar en Henk Korvinus (agendalid)
- Governance: Theodor Kockelkoren, Rits de Boer, Henk Korvinus en Wim Bargerbos.
- Publiek vertrouwen: Rits de Boer, Mark Bressers en Theodor Kockelkoren.
- Kwaliteitsborging: Henk Korvinus, Annemiek van Bolhuis en Wim Bargerbos.
- Ontwikkelperspectief: Marina Eckenhausen, Wim Bargerbos, Theodor Kockelkoren en Jan van den Bos
- Digitalisering: Angeline van Dijk, Barbara Siregar, Henk Korvinus en Mark Bressers

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat uit: Jan van den Bos (voorzitter), Annemiek van Bolhuis en Henk Korvinus.